

1882.

I. évfolyam. 1881.

24. szám.

Kaposvár, december 23.

Szerkesztőség:
Kaposvár, fő-ut 35. sz. a.
Ide küldendő a lap szellemi ré-
szét illető minden küldemény, kéz-
irat, ismertetésre szánt könyv.

Kiadó hivatal:
Jeiteles H. könyvnyomdája
Kaposvár.
Ide czímzendő az előfizetési pénz,
hirdetési és nyilttéri s általában a
lap anyagi részét illető minden
küldemény.

NÉPJOG.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések fölvetelnek:
helyben a kiadóhivatalban,
továbbá Budapestben Hasenstein és
Vogler, Goldberger A. V., Láng
és társa, Bécsben Hasenstein
és Vogler, Oppellk Alajos, Mosse
Rudolf, Danbe G. L. és társa s
Rotter és társa irodájában.

Megjelenik minden pénteken.

T. olvasóinkhoz.

A „Népjog“ megindításával egy nagy cél lett kitízve Somogyban. Nem szükséges e céljt fejtegetnünk. Utalunk az elért eredményre s a büszkeség egy nemével konstatáljuk, hogy a közönség fölfogta és méltatja, helyesli e vállalatot.

A hírlapirodalom fölturt, begyomosodott, elburjázott terét találtuk itt. — Pusztítjuk a fattyuhajtásokat. És nincs ember, ki merné állítani, hogy karunk meglankadt, hogy hiányt nem pótolunk, s hogy nem minden irányban teljes függetlenséggel vetettük szavunkat a mérlegbe.

Életünk egy örökös harc. De szívesen végbeviszünk. Voltak és vannak, a kiknek egy vagy más nem tetszik e lapban, de ennek így kell lennie ott, hol a toll hivatást teljesít és nem parancsokat. Sokaknak nincs inyökre, sokaknak kényelmetlen a „Népjog“, pedig ettől nincs oka tartania senkinek, a kinek a lelkiismerete tiszta. A mi célunk eszmék védelme, személyeket érintő kérdésekben vajha soha ne kellene szólnunk, azokban csak mint napi krónikások veszünk részt. Mert az eszmék képviselői emberek.

Igyekezünk jó lapot adni a közönségnek. Hogy célunkat mennyire értük, szóljon a felől a közvélemény. — Rajta voltunk, hogy lelkünk legszentebb, meggyőződését, azt, mi nekünk a legdrágább hetenként megoszszuk olvasóinkkal. De nem feledkeztünk meg arról sem, hogy a lap tükör, a napok tüköre, s mindent látnia kell és hallania.

Egyébként kerüljük a hosszas önajánlgatást. Elég, voltak kik, e vállalatól meghökkentek, tudj isten miféle veszedelmes új revolvert gyanítottak. Most már meggyőződtek róla, hogy mindez fölösleges volt. A „Népjog“ balpárti politikai lap, de társadalmi részében a politikai pártállást nem ismeri, sőt a megyei községi kérdésekben is egyéni szempontok szerint ítél s helyet foglalhat az egyik pártbeli család olvasó-asztalán úgy, miként a másikén.

Bizony sokat kellett harcolnunk, míg a sok előítéletet leküzdhetjük. De sikerült. Látjuk, hogy igen. S ez képezi a munkáért legdusabb jutalmunkat.

Mikor most, az újév hajnala előtt kérnök olvasóink további szives támogatását, ismételve kijelentjük, hogy nekünk új programra szükségünk nincs. Nem soroljuk föl híres munkatársak neveit czégerül, kikről ugyis ország-világ tudja, hogy kisebb dolguk is nagyobb annál, miszerint valamely kaposi lapocskába dolgozzanak. Elég szerényen állunk a munka-asztal körül, de lapunk nyílt s igaz lenni törekszik és nincs lekötve semmi vállalatnak, testületnek, nem hivatalos lapja semmiféle intézetnek, s így töltünk úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben

egyaránt csak oly híreket kap a közönség, a melyek az igazságnak megfelelnek.

Kérelemmel fordulunk végül külön is eddigi előfizetőinkhez, — kérelemmel azokhoz, kiknek a lap egész ujévig járt: méltóztassanak most előfizetéseiket megújítani s az illető összegeket lehetőleg még e hó végeig a kiadó-hivatalba, Jeiteles Herman ur könyvnyomdájába beküldeni, hogy a lap szétküldésében késedelem ne történjék.

Kaposvár, 1881. decz. 22.

Krátky János.

Kiadói szó.

A „Népjog“ előfizetési ára nem változik. A lap kiadásomban mint eddig, ugyezentül is pontosan megjelenik s tisztán és a magasabb igényeknek is megfelelően állítatik ki. Kérem a n. érdemü közönséget, miszerint e vállalatot a közeledő újévben is pártfogolni kegyeskedjék.

Előfizetési árak.

Egész évre	6 frt — kr
Félévre	3 „ — „
Negyedévre	1 „ 50 „

Tisztelettel kérem az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, nehogy a lap pontos szétküldésében fönakadás történhessék.

Jeiteles Herman,
a „Népjog“ kiadója.

Magyarosodjunk.

„Addig volt Magyarország boldog, míg a kocsi kocsi volt és a hunczut embert nevének neveztek; de mióta a kocsi kalesz, a hunczut pedig politisch, azóta Magyarország boldogsága mindig alább száll“. Így kiáltott fel egykor a híres felsőbüki Nagy Pál.

Pedig ez már régen volt. Akkor még nem volt kivetkőzve a magyar ősi jelleméből, nem voltak kifogatva állami és társadalmi intézményei, Szokásai, erkölcei akkor még magukon hordták a magyaroság bélyegét.

Mit szólna Magyarország boldogságáról felsőbüki Nagy Pál ma, ha sirjából feltámadván, látná, miként Berzsenyi „sbarita váza“ egészen előtte áll és „magyarosat“ alig lehet találni már állami és társadalmi intézményeinkben s a régi magyar erkölcsöket és szokásokat alig képviseli egyéb, mint itt-ott néhány romlatlan falusi község, melyen az ujkor reformjai még teljesen erőt venni nem tudtak?

Pedig mily szépen fentartani lehetne a magyar jelleget anélkül, hogy nyugot civilizáló uralmának ellentállanánk és mily sikerrel lehetne e mellett a kulturállami érdekek előmozdítására ható elevevességre törekedni!

Amde a helyett, hogy intézményeinket és ezekben önmagunkat magyar észszel és jellemmel, egyenes gondolkozással művelnök, magunkat nagyobb iparkodásra és többet dolgozásra szoktatnánk: nyugoti szomszédainkhoz való köszörülődésünkben egyebet nem érünk el, minthogy lehámlik rólunk minden a mi magyar s az idegen előnyök nélkül tapad ránk minden rossz, minden idegen. Ma sem dolgozunk többet, mint dolgoztak őseink. Hanem jelszóvá lett a magyar társadalomban, hogy a ki va-

lamire jutni akar, annak „politisch“ nek kell lenni.

Nézzünk végig a társadalom hatalmi és anyagi eredményein és látni fogjuk, hogy vajmi kevés azok száma, a kik tisztán becsületes iparkodásnak köszönhetik előmenetelüket, boldogulásukat; másrésről látni fogjuk, hogy nagyobb jólétre csak az juthat, a ki magyaros jelleméből sokat feladva „politisch“ tud lenni az életben.

Ha törvénykönyveinket és kormányrendeleteinket tekintjük, azok bonyodalmas szerkezetében találunk-e egy vonásra, a mely magyaros gondolkozású észre vallana, s a mely magyarembernek való volna?

A kinek volt már valami keresni való igazsága, tapasztalhatta, hogy hatóságaink illetőségi körei, a megyei és királyi jogszolgáltatás egymással és önmagukban úgy össze vannak kavarva és annyira kivetkőztetve magyaros jellegükből, az egyszerűségből, hogy fájdalmasan kell felkiállítani: „sok az irás, de kevés az igazság.“

Erkölcseiben és szokásaiban igazán magyar embert alig találhatni. A táblabírák maradványai között, ha van még néhány, ezek meg nagyon is elmaradtak a kortól; vagy pedig, ha haladtak azzal, akkor — tisztelet, becsület a kivételnek — el lehet mondani róluk, hogy a régi világ patriarchalis előnyei helyett csak a régi idők hibáit örítették meg és azokat egyesítették az ujkor hibáival.

És ha ezek a táblabírói maradványok pénzüket pezsgős palaczkok gőzében nem pazarolják, ha drága szivarokra nem fecsérlik is el, sőt a családi élet szentélyéhez is ragaszkodnak; de vallási és társadalmi előítéleteiknél fogva az ősiség hibáinak fentartói s e mellett a kor áramlata elleni küzdelem már koruknál fogva nehézkesek lévén, befolyásukat nem érvényesítik. Így még a régi jó időkbeli megmaradt atyáink is türik, sőt nem ritkán portálják a „politisch“ elvek alapján meggazdagodott vagy politikai befolyásra szert tett ujkori férfiak tüzelmét, azokat, melyeket nagy régen boldog Magyarországbán el nem tettek volna!.

Pedig hát, lehet ám mivelődni a nélkül, hogy a magyar jelleget feladjuk és a magyar szokásokat elhagyjuk.

Anglia miniszterei ma is gyapjus zsákon ülnek, országgyűlésük elnöke parókát visel s a londoni lordmajor megválasztása után ma is azon hattengelyes kocsiban járja meg London utcait, melyet 1226-ban Henry Fricz Alvin készítettet.

És mind ennek daczára Anglia műveltségét és haladását vajjon ki merné kétségbe vonni!

Epen azért, mert állami fejlődésünk nem lehetett oly zavartalan és nem válhatott oly nemzetivé, mint a hogy óhajtottuk volna, kétszeres erővel kell törekednünk, hogy társadalmunkból ne engedjük végképen kiküszöbölni a magyar erkölcsöket és szokásokat, hanem iparkodjunk minden téren visszaszerezni azok uralkodó hatalmát.

„Non est idem.“

BELFÖLD.

A képviselőház pénzügyi bizottsága befejezte a jövő évi költségvetés tárgyalását. A bizottság megállapodásainak eredménye ekként hangzik:

A pénzügyminiszter előterjesztése szerint lett volna:

Bevétel: 301.445,726
Kiadás: 327.111,270
Deficit: 25.665,542 frt.

A pénzügyi bizottság munkálata szerint lesz:

Bevétel: 225.656,881
Kiadás: 299.455,214
Deficit: 26.201,667 frt.

Ezzel szemben is a bizottság kisebbsége akként nyilatkozik, hogy a deficit előrelátó hatólag alig fog alul maradni az ötvenmillión. Fedezetül a kormány új járadék kibocsátására, vagyis új adósság kötésére fog főlhatalmazást kérni.

Borralaló.

— A krisztikindli. —

(—) Távirat utján a „Népjog“ mult számában jelentve volt, hogy a kaposvári gymnasium 8 osztályúvá való emelésének terve, legalább egyelőre megbukott.

A mozgalomban, mely nevezett hat osztályú gymnasiumnak nyolcz osztályúvá emelését tűzte ki céljául: részt vettünk. Üdvözöltük Kaposvár városának kezmeményezését. Örömmel vettük tudomásul a megyének egyhangú határozatát, melylyel az ügyet buzgón felkarolta s jó kívánatainkkal kísértük a küldöttséget, a mely ez ügy előmozdítása végett Budapestre utazott. De sem itt, sem ott előtérbe nem léptünk abból az okból, mert mióta Tisza Kálmán proklamálta az infallibilitást és dogmává tette Ausztria egységét, hát divatba jött két részre osztani az országot: igaz hívőkre és eretnekekre, Tisza-mamelukokra és ellenzékiekre. Legyen azután a legjobb, legszentebb, a mire az ellenzék törekszik igyekezete elébe akadályokat gördítenek odatönn. Így tudtuk. És tartózkodók voltunk, hogy igyekezetünk Trefort urnak ürügyül ne szolgáljon épen az ügy ellen.

Felutazott a kifogástalan kormánypártiakból kiszemelt deputatio. Térdfejet hajtva, szent áhitattal összekulcsolt kezekkel közeledék a mindenhatóság tárháza, a mindent osztó miniszteri szoba felé, hogy leboruljon annak színe előtt, a ki itélendő lesz a kaposvári gymnasium sorsa fölött.

S kinyilik az exellentias száj, hangzik az exellentias szózat. — Tán nem is jól halanak a deputatus urak? Talán káprázat ez? Hisz Trefort ur azt mondja neki, azt mondja neki: „Nem akarok proletáriusokat nevelni, mondják meg otthon, hogy a szülők neveljék inkább gyermekeiket pinczereknek!“

Ezzel az audientianak vége.

S Trefort ur óhaja szerint a gymnasiumnak is!

De nem úgy, exellentias uram! Nem úgy, Akarjuk hinni, hogy a mai borralaló világ daczára Magyarország cultus minisztere tán még egyébert is való, mint hogy pinczerek neveltessen, püspököket nevezzen ki s államjós szavokat adjon bérbe.

Akarjuk hinni, hogy fizetésének rendes felszedésén kívül az iskolákra is kellene némi gondjának lennie, hogy nem szabad túrnia a félszégéseket, a mikor épen az ő rendszertelensége teszi képtelenséggé egy hat osztályú gymnasium fennállását.

Könnyen elmondják, mikor iskolára, tanítók fizetésére, a nevelésre kell pénz, hogy: nincs. **Hanem parádéra, Bosznia elfoglalására, arra volt?!** Meg vagyunk győződve, lesz más-kor is.

De hát, mert az excellentiás uraknak ez úgy tetszik, abba hagyjuk talán ez önzetlen törekvést? Nem, sohasem. Vagy elhigyjük, hogy ma nap csak egy üdvözítő tan van, a borralaló tana, a többi ábránd, bolondság? Nem, ezerszer nem.

Azért vegye kezébe ez ügyet minden jóra való ember egyenként, és összesen hasson minden téren mindenki; s az eredmény el nem maradhat.

De kit utoljára nevezünk meg, pedig ez ügyben elől kelle vala emlitenünk, most már vegye kezébe a kaposvári gymnasium ügyét Somssich Pál ur, — **saját multja iránti kötelessége** ez; saját magának tartozik ezzel, ne hogy az utókor azt mondja: A kaposvári gymnasium alapját megvetették az ösök, Somssich Pál felemelte, de csak azért, hogy később elalkudja s kiesinyeskedve nyugodtan nézze, mint teszik az egykor virágzó intézetet semmivé maguk az atyáskodó kezek! —

A város küldöttségének fiaskója élénk hatást tett a közvéleményre. A közönség között egymást érik a legkülönböztetebb kommentárok. Ime, lapunk egyik barátja írja:

A gymnasium tehát nem lesz kiegészítve. A Roboz által vezetett deputatio hiában járt Pesten, hozott haza tagadó választ a megye és város közönségének, a tanügy barátainak — maga a vezető pedig kapott keresztje és tehene mellé kis miniszteri gorombaságot, karácsonyi ajándékul.

A minister végig sem hallgatta Roboz gyarló dictióját, hanem végig nézett a szónokon, mondván neki: „Nem akarok proletárokat nevelni“...

Nem tudom hinni, hogy a minister azt értette volna, hogy az lesz a proletárius, ki mind a 8 iskolát kitanulja. Hiszen, ha ezt értené, akkor nem hivatkozhatott volna az országgyűlésen csak minap is arra, hogy minisztersége ideje alatt a középtanodák örvendetesen szaporodnak?!

Vajjon valaki informálta-e, hogy előtte a közélet és hírlapirodalom egyik főproletáriusa áll? Vagy jó érzéke sugta neki, hogy tudtára kell adni Kaposvár naiv közönségének, mikép az ily deputatiót, mely jámborságos voltában nagyon magán hordotta azt a szint, mintha nem is iskolát eszközölni, hanem eleven minisztert látni járt volna Budapestre, — nem szokás komolyan venni? Tudtukra akarta adni, hogy egy szent ügy érdekében, milyen a város és megye legelső tanintézetének ügye, oly deputatiót kell küldeni, **mely a megye és város intelligentiájának, komoly hazafiságának és a kérdés fontosságának megfelelő?**

Sajnáljuk valóban a pár tisztességes, ügybuzgó polgárt, kiknek az a tragikomikus szerep jutott, hogy ama deputatióban a minister ur bökjében részesülniök kellett. Tanulhattak belőle.

Ezek mindenestre eclatáns bizonyítékok arra nézve, hogy a kétkulacos politika, melyet megyénkben üznek, s melyet a „Somogy“ szolgál, eredményeiben áldás-talan. Ujságban hízelegni a kormánynak, rendjeleket, subvenciót koldolni — aztán itthon támogatni a „családok“ érdekepolitikáját, ez nem megy.

Egyébiránt az ügyben nem hisszük hogy fel kell hagynunk minden reményre. Somogy megye méltósága, műveltsége, intelligens elemeinek nagy száma s azon áldozatkészség, melylyel a megye a multban a tanintézetet létre hozta, s azon ezer indok, melyek egy gymnasium felállítását szükségessé teszik: megkövetelhetik, hogy a kormánynál jogos kérelmünk meghallgatást és teljesítést nyerjen. Csak hogy **komolyan** kell a dologhoz hozzá látni. Reprezentáljon a megye. A főispán, alispán, polgármester, a megye mind a nyolcz követe, a birtokos, kereskedő osztályok tekintélyes kül-

Folytatás a mellékleten.

TÁRCZA.**Bús nóta.**

— Beillik karácsonyra is. —

Ne duruzsolj feleségem,
Van itt egyéb baj;
Holnap jönnek az adóért,
Akkor lesz csak jaj!
Elviszik az ágymünket,
Mibe teszszük kisedünket,
Reménységünket?!

Most dobolta a kisbiró,
Hogy nincs irgalom;
Ha nincs pénz, derekaj helyett,
Föld lesz az alom.
Mi lesz maholnap belőlünk,
Ha azt is elveszik tőlünk,
A hol pihenünk?

Fogyófélben az eleség —
Hogy telelünk ki?
Mennék örömmel napszámra,
De nem hi senki.
Ilyen most a szegény élte,
Verje meg az isten érte,
Aki szerezte!

Az apám sem volt hatókrős,
Még sem éhezett; —
Elég volt tavaszig, amit
Nyáron keresett; —
Volt kenyere, szalonnája,
Hogy az utast megkínálja,
Ha jött hozzája.

De mi magunk sem lakunk jól —
Még vasárnap sem;
Másé az, a mi az enyém,
Bár én keresem.
Ejh! keserves az életünk,
S még csak nem is remélhetünk,
Hogy jót érhetünk...

S—i N—r.

„Népkör.“

Volt idő, nem is oly régen volt, midőn városunkban néhány uri embernek az a gondolata támadt, hogy az ös szes közönséget. urat, nem urat, szegény, boldogát össze kell hozni egy állandó társaságba, annak a társaságnak pedig azon demokratikus nevet kell adni, hogy „Népkör.“ Éppen — talán nem is véletlenül — ezen eszme a megyei restauratio előtt szülemlett meg, s talán ez volt az oka, hogy az emberek az ígét hamar testté változtatták: és a „Népkör“ megalakult. Ugy volt tervezve, hogy a demokratikus elem a megyében központot nyerjen, és kellő vezetés mellett imponáljon a gentry kaszt-uralmának, sőt azt minden megyei, politikai kérdésben számával, intelligentiájának erejével meggyőzze, befolyását a politikai és megyei életből kizárja.

Győzzön a demokratia, érvényesüljön a valódi jogegyenlőség és népakarat, nyíljon meg a küzdter mindenhol a nép tanult fiai előtt is, és ne bitorolja üres fejjel, aszott szívvel senki a közélet előnyeit és kötelességeit. Hivatalt az érdemes, és ne az nyerje el, ki elverve ősei vagyonát, tudatlanul bár, de „ösi jog“ és fényvesztett ármális alapján követel menhelyet, sine curát a megye házában.

És e terv kezdett a valóság komoly alakjába átlépni. A naiv, jóhiszemű polgárság és a demokratikus elvek „rajongói“ hittek a vezérek komolyságában, érdektelenségében és lakadatlan tétvágyában. A megalakult kör szerény helyiségei telve voltak kortagokkal; a különféle osztályú, foglalkozású, műveltségű egyének közt megvolt az érintkezési pont és érdekközösség, az együttlét senkinek sem volt kellemetlen. A „Népkör“ kezdte magát hatalomná kinőni, oly hatalomná, melytől a küszöbön állott restauratio sorsa függött.

Érezték ezt sokan, nem csak azok, kik eddig szétforgácsoltáguk mellett a közélet küzdelmeiben soha sem tudtak számot tenni,

most pedig viribus unitis, a hatalom kéjes nyugalmát élvezték, de azok is, kiket a demokrata elemek e tömörülésé fenyegetett.

És mi történt ekkor? azok, kik a demokratia hatalmától alaposan tarthattak, meg gondolták magokat; szegre akasztva aristokratikus elveiket, opportunitásból egyenként kérésztették be a tigrisek barlangjába, s a demokratia tigrisbört felöltve, tagjaivá lettek a „Népkörnek“, hogy a szépen megindult mozgalom erejét megszübbasszák.

A naiv polgári elem pedig hitt ezeknek is; nem képzelhette el, hogy vele játékot üznek, — hisz oly szép, oly nemes elve, czélja a demokratianak; hogy lehetne annak szentességét aljas érdek eszközüvé tenni!?

Pedig úgy lett mégis. A restauratio megtörtént, a hivatalok betöltettek majd mind azokkal, kik előbb voltak benne, a megyeházban ismét idegen lett a nép fia, az urak czélt értek, hivatalt nyertek, a tigris bört pedig levették... A Népkör, melynek életéhez oly sok reményt kötöttünk politikai és társadalmilag, meghalt az elerőtleandés lassu halálával.

Nem vádoljuk mi a „Népkör“ vezértagjait, nem vádoljuk az első csalódásra erélye vesztett népet, nem recriminálunk, de őszintén kimondjuk, hogy a Népkört sajnáljuk.

Mert nem hisszük, hogy egyhamar fel támaszthassuk, pedig hiányát sajnosan érezzük mindenkor, midőn akár politikai, akár társadalmi actió küszöbén állunk.

Szükség volt rá politikailag, mert a politikai élet elengedhetlen feltétele az, hogy az elvtársak az élő szó közvetlensége mellett egymással érintkezzenek, nézeteiket kicseréljék, ezzel a kifejtendő actiót egy közösen megállapított terv szerint egyetemessé és egyöntetűvé tegyék.

Ennek hiányát élénken éreztük az imént mult képviselőválasztás alkalmával, midőn csupán azért, hogy pártunkban nem volt meg

„mely a horvát-szlávon határszélén“ stb. stb. Trefort és Somssich egyszerre jegyzék meg; „Akkor közelebb van hozzá Csurgó.“ Valótlán ama lapnak az az állítása is, hogy a küldöttségben „a somogyi képviselők“ részt vettek. A „Somogy“ nem mond igazat, és pedig tudva nem. A képviselők nagyobb részét czélzatosan kihagyták, nem értesítették az indulás órájáról. Legjellemzőbb egyébként a dologban, hogy Roboz, ki maga vezette a küldöttséget, Trefort arra a felfogására, hogy Kaposvárott főgymnasiumra nincs szükség, most azt jegyzi meg lapjában, miszerint a miniszternek sokban igaz a váu.

— **Jegyzés.** Tabon Fekete Vilmos és Lajos urak gyurgyókaik birtokukat 32,000 frtért eladták. Megvette Dobos Péter bábonyi polgár.

— A „Népjog“ iránti elöítélet harcában egyik jelentékeny bástya bevételét jelentheti az a körülmény, hogy a helybeli Nemzeti Casinó részéről, melyben lapunk megrendelésének eszméje többször fölvetett, de a többség által „indokoltan“ visszautasított, most, miután a lap szellemével megismerkedtek, a szerdán tartott választmányi ülésen a lapot **egyhangulag** megrendelni határozták.

— **Stein Jakab fia** nál Bőszénfán a lefolyt héten vadászati társas mulatságot tartottak. Kaposvárról részt vettek benne többek között a törvényszék elnöke és a királyi ügyész. A Festetichék, Zichyiek, Kundok és Széchenyiek vadászatairól Kaposvárra a hír sem ér el.

— **Farsang.** Carneval urfi mosolygó arccal lejt elő Kaposvárra. A farsang élénknek ígérkezik. Sok mindenféle vig tervről szól a hír. De mi megtoldhatjuk e híreket azzal, hogy két vidéki széplány (egyik budapesti, a másik pécsi) is részt vesz a mulatságok sorában: itt tündöklik az egész farsang-idényt. Legalább ígértek híre már ide jutott.

— **Uj postahivatal** lép életbe Szent-Balázson, újévkor.

— **Szóladí plébánossá** az eltávozott helyébe Totala Lajos keszthelyi segédlelkész ur nevezett ki.

— **Tolnában** Lanpert Pista hires rabló rettegést visz végbe a nép közt.

— **Tüvész pusztított** Köttsén — mint értesülünk — e hó 17-én. Három ház lett a lángok mar taléka. A veszély roppant nagy volt, a bős elem már a negyedik épületbe is belekapott, mikor Berhard Imre tanító vezetése alatt a derék német polgárságnak sikerült a pusztulásnak féket szabni. A szerencsétlenség akként történt, hogy kis gyermekek disznó-ölést játszottak s a pörköléshez gyújtottak tüzet. Enyhíti némileg a bajt, hogy az elégett épületek biztosítva voltak.

— **Az elfogott szibériai fegyencz,** kiről már múlt számunkban tettünk említést, valószínűleg az egész telet a kaposi törvényszék fogházában fogja tölteni s aztán eltoloncozzák a határig és elbocsátják. Egyebet alig tehetnek a desperált alakkal. Saját vallomása szerint Szibéria Grenkov kormányzóságából való, hol ugyancsak Grenkov székvárosban a sikkasztást mint végrehajtó követte volna el. Egyébként az sinis ki árva, hogy önmaga mond magára bűnöst, csak hogy némi ellátáshoz jusson. Annyi valószínű, hogy orosz, teljesen elzüllött, de ahhoz már kevesebb bizonyosság van, mit sokan gyanítanak, hogy épenséggel — nihilista legyen.

Uj zenemű. Schützen-Marsch című induló jelent meg Tábornszky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten. Ára 60 kr.

Sajtó-pörünk.

A képviselőház múlt hétfőn tárgyalta Szalay Imre orsz. képviselő mentelmi ügyét. Szalayt a kaposvári kir. törvényszék kérte ki az alispán megkeresése folytán amiatt, mert mint a „Népjog“ bejelentett tulajdonosa állítólag nem tette le kellőképpen az 5250 frtnyi kaucziót.

A képviselőház mentelmi bizottsága a megkeresésben zaklatást látott és Szalay ki nem adatását javasolta. A képviselőház hétfői ülésében a mentelmi bizottság javaslatához hozzájárult és így a kellemetlen ügy befejezést nyert.

Kitűnt tehát, hogy a „Népjog“-ért nemcsak kellő kauczió volt letéve, hanem a főjelzőlog mellé nyújtott mellékjelzőlog maga

is egy napilaphoz szolgált már biztosítékul. A Népjogért ekként annyi kauczió volt letéve, amennyi három politikai hetilapért elegendő.

S mégis beszűntették volt. Ez okozta sok kárát. Ez ingatta volt először a bizalom alapját.

Vigasztalásnak elég, hogy igazságunk kiderült: a zaklatás napfényre jött. De még több volna, ha az alispán ur háta mögött álló nagy emberek, a kik ezt a herce-hurcát megkezdették, a — kárunkat megfizetnék.

Társas élet.

— Főolvasás. Táncz. —

Az izraelita hitközség e hó 17-én a szegény iskolás gyermekek javára felolvasást és tánczvigalmat rendezett. Jelenvoltak: Inselt Samu, Rosenfeld Mór, Wolheim F. Feldreich Herman, Berger Antal, Honig Dávid, Borovitz Adolf, Borovitz Manó, Hochstädter Ferencz, Svarcz Samu, Dr. Pollák Lajos, Dr. Ungár Lajos, Jeiteles Herman, nejeik, illetőleg családjaikkal; ott láttuk továbbá ifj. Csorba Edé, Istváffy József, Nagy Sándor, Dr. Vaszary János, Kapotsffy Jenő, Szalay Károly stb. urakat. A megjelentek fényt fejtettek ki. Bátran el lehetett felejtetni, hogy Kaposvárott vagyunk. Inselt Samuné asszony gyémántjai maguk egy kis vagyont képviseltek.

Felolvasást **Dr. Rosenberg Sándor,** a hitközség főrabijja tartott. Dolgozata az előadás eleganciáján kívül tartalma által is feltűnést keltett. Tárnya a humanismus és tolerancia feletti elmélet volt.

Nem akarjuk ugyan azok nézetét tolmácsolni, kik a felolvasásban tolerancia helyett intoleranciát láttak, kik az egyedül üdvözítő vallás gyakori említésében a katolikusok jogosulatlan incselését és némi szándékot véltek találni arra, hogy egyes keresztény vallásfelekezettek közt meghasonlás idéztessék elő, mit sokan kivált abból látszottak sejtíteni, mert a különben oly tudós rabbi bizonyos kedvteliséssel emlegette többször az „uralkodó vallást“, ez elnevezésből nem mindig a logika következményeinek megfelelő következtetéseket vonva le.

Ismételjük, nem akarunk ez alkalommal a magukat sértve érzők organuma lenni — de tisztünk konstatálni, miszerint a kaposvári főrabbi, ki sokak nevében van jogosítva szólni, felolvasásában a kereszténységnek — h a d a t izent. Tehát harez! Gratulálni fognánk a tisztelt főrabbi urnak, ha ő lesz hivatalba békét is ily könnyedén megköthetni.

A táncz reggeli 4-ig tartott. Jövedelem 500 frt körül, melyből 40 frtot a főrabbi ur a gymnázium szegény tanuló javára küldött át.

NÉPGAZDA.

* **Kalodában.** A bécsi Osztrák hitel- és előleg-bank furcsán járt. Legközelebb Miháldon 10,000 frt-os követelése kielégítése végett 140 hold birtokot a rverzettezett. Kénytelen volt azt 3,400 frt-ért megtartani. — A birtok pedig nagyrésztben futóhomok és így a bank által megígért vételért sem érheti meg.

* **Kaposvárott** nagyobb vagyon-bukás történt, melyről egyelőre helytelen volna többet szólni.

* **Az időjárás** most csakugyan változatos. Egy nap derült, másnap borult. Nem is, hanem reggel derült, este borult. De még így sem, hanem reggel derült, délbe borult, uszónára megint derült és este megint borult s éjjelre — kiderül. Ez szórul szóra így megyen, Ezen aztán igazodjék el a gazda. Tél sehol. hónak híre se. Az utak fölengedtek, az egek pedig híznak a vetésen. — Mi lesz ebből?

A biztosításról.

— Ajánlva gazdáink figyelmébe. —

(II.) A szempontból kiindulva, hogy a biztosítás nem közönséges ügylet; ez társadalmi érdeké válik, sőt a tudományos kutatást is nagy mérvben kihívja. Tényleg a biztosításnak nagy mérvű theoriája, tradíciója és története van. Valóban érdekesítő figyelmet érdemel például, hogy Angolországban — az életbiztosítás miként fejlődött a jelenlegi nagyszerű társadalmi és gazdasági jelentőségig, hogy alakultak (még pedig már a tizenhatodik század végén) minden statisztikai alap nélkül és matematikai számítás híján az első életbiztosítási csoportok „özvegyek és árvák biztosítására“, hogy járultak hozzá ép oly primitív alapokon a „házasság és szülési biztosító csoportok.“ E naiv elnevezések sorát nem hagyhatjuk abban anélkül, hogy meg ne emlékeznénk a tanonez (inas) biztosító kombinációjáról, mely abban állott, hogy a szülők gyermekeiknek a tanonez-idő költségeit biz-

tosítsák; továbbá a „keresztelői biztosítás“, mely szerint a szülők minden keresztelés alkalmával, mely az illető csoportban előfordult, kötelezve voltak 2 1/2 shillinget fizetni, minek ellenében jogosítva voltak minden keresztelés után, mely saját családjaikban előfordult, az ujon szülött számára 200 fontsterlingre igényt tartani. Érdekes, hogy miként küzdött az angol commonsens századokon át az önségély örök dicsőségére a szükség és ignorantia között, míg egy tudós fel nem lépett az ismeretes elhalálozási tabellákkal, mivel aztán meg volt adva az alap a modern életbiztosítási intézmény hatalmas fejlődésére. Az életbiztosítás Angolországban mainap annyira el van terjedve, hogy keresni kell azt a munkást, kinek életbiztosítási kötvénye nem volna.

Atmenve az elemi biztosításokra, Németország volt bölcsője a jégkárbiztosítási intézménynek. A mennyire ismeretes, Neubrandenburgban alakult 1778-ban az első kölcsönös jégkárbiztosító egyesület. A károk, mint természetesen, az első években nagyban variáltak és a díj egy félszázad tartalmában átlag 0.43% volt (dohány és repceze beleértve.) A következő próba egy jégbiztosító társaság alakítására, Franciaországban történt a jelen század elején. Egy toulusi philanthrop, Mr. Barran, alakította az első kölcsönös jégkárbiztosító egyesületet, melynek azonban nagy küzdelmei voltak a nép babonás előítéletével, mely az egész institutiót hivatlan beavatkozásnak tekinté a gondviselés előjogaiba. Daczára annak vegetált ez intézet 1809-ig, midőn az államtanács határozata folytán fel kellett oszlania. A jelen század első negyedében alakult azonban Franciaországban több új kölcsönös jégbiztosító intézet, melyek közül egy még most is feunáll. A tüzbiztosítási intézmény bölcsője nem egészen ismeretes, legalább előtűnk. Tény az, hogy a mult század végével több német állam alakított állami nyilvános societásokat oly czélból, hogy az ingatlanok biztosítása általánosítottassék. Suprema kondíció volt e societásokra nézve, hogy kerületeikben minden ingatlant elfogadjanak, legyen az tűzveszélyes vagy se, míg az ingóságok, butorok biztosítása, mint kevésbé lényeges, a később és francia tapasztalatok nyomán alakult magántársulatokra hagyatott. Németországban még ma is nagy baj a privát biztosító társaságokra e még mindig fennálló nyilvános vagy városi societások létezése, melyek majdnem kivétel nélkül rosszul állanak és nagyobb szerű károknál gyakran csitították mond ez az egész apparátus, mint például 30 év előtt Hamburgban, a mikor is az egész gazdag város a tűzvész áldozata lett, a nélkül, hogy a kárösszegek megtérítettek volna. Daczára ezeknek az egyes kormányok és nevezetesen Bismarck herczeg mindenféleképpen pártfogolják e societásokat és így a német társaságok csak kisebb szerű mérveket érhetnek el, mivel reájok, mint mondók, csak az ingó jószág biztosítása marad.

Ugy tudjuk, hogy Francia- és Angolországban a mult század végén egy időben kezdődött nagyobb mérvben a tüzbiztosítás intézménye lábra kapni, legalább a két legrégebb francia és angol társaság mai napig kölcsönös visszbiztosítási viszonyban áll. Az angol társaságokról azonban meg kell jegyeznünk, hogy mint egész old England, úgy a társaságok is a koloniákban szereztek nagy gazdaságuk nagyobb részét. Az angolok voltak legelsőik, kik Északamerikában honosították meg a tüzbiztosítást, azonkívül az angolok a világ minden zugában el vannak terjedve és terjesztik a biztosítási intézmény jótékonyosságát, természetesen nem annyira philanthropikus szempontból, hanem formake busiens ann money. Jövőre az itteni társaságokról.

SZÓRAKOZÁS

Levelék egy nőtől.

—Bayaderától.—

Uram!

Ugy-e azt várja, hogy én most valami nőtársaságról írok? csalatkozik ám. Az én társaságom olyan nőkből áll, akikről nem szokás rajzokat írni, mert éppen abból áll a büszkeségük, hogy nincs hírük. Szerintük a nő feladata: szeretni a kit s z a b a d, aztán sütni, főzni, gazdaasszonykodni, gyereket ápolni stb. . . bizony az ily prózai nőknek nincs történetük, jellemük pedig oly közös tulajdona az ugynevezett „jó asszonyoknak“, hogy valamennyinek összes kalandjaiból sem kerülne ki még csak egy pikáns hír sem a maguk újsága számára, nemhogy egy rajz, a milyet szeretnének.

Beláthatja tehát, hogy nekem nincs társaságom nőkből. De egygyel mégis tartozom és felhasználom az alkalmat s bemutatom az én legkedvesebb barátomat, férfit a javából.

Éz az én barátom kedves ember. Nos csak ne is mosolyogjon. Ő már oly korban

Melléklet a „NÉPJOG” 24-ik számához

döttsége. Ne csináljunk ebből tréfát. A miniszternél a bemutatást eszközölje a főispán.

Ekkor majd lesz siker és a közművelődés egyik leghatalmasabb eszköze, a főgymnasium nem fog hiányozni városunkban, sőt megyénkben. Komédiákkal ne töltsük az időt, mert akkor csakugyan azt hiszik, hogy csupán komédiázni akarunk. B.

Morzsák.

Az az abnormis állapot, mely az államhivatalnokok egy részére mintegy kiváltságokat létesít a munkában, fizetésben és egyéb illetményben, s az aránytalanság, mely sok egyéb jelentéktelen hivatalnokit osztályt nagyobb figyelemben és méltányosságban részesít, mint épen az állami közélet legfontosabb ágában működő s legteljesebb függetlenséget igénylő bírói kart, nyílt, de bár méltóságos, nyugodt, azonban ép oly határozott fölshozalásra indította a kaposvári kir. törvényszék, kir. ügyészség és járásbíró-ság tagjait. E három testület együttesen kérvénnyel járult a képviselőház elé, mely kérvénynek általunk teljesen helyeslett pontjai, miként a velünk közölt példányból meggyőződünk, a következő főbbeket tartalmazzák:

A bírói függetlenséget mint a polgári szabadság egyik biztosítékát védeni, ennek fejlődését gátló bármilyen tények és mulasztások miatt szót emelni, mindenek felett önmagának a bírói s ügyészi karnak alkotmányos kötelessége. A kaposvári kir. törvényszék, ügyészség és járásbíró-ság összes tagjai a képviselőház elé lépve kérik, hogy:

I-szor, az államtisztviselők s azok közt a **bírák nyugdíjrendszere** törvény által megelőző szabályoztassék, —

II-szor, a **végleges bírói szervezés** eszközöltessék,

III-szor, egy — a kiérdemelt előléptetést biztosító — **szolgálati pragmatika** állapotassék meg és

IV-szer, lakbérilletményük a helyi viszonyoknak megfelelőleg fölemeltessék. Kijelentik egyszersmind, hogy a lépésre önmaguk iránt való kötelességérzet és azon tudat vezet, hogy a kormány úgy mint a képviselőház e garanciák szükségessége felől ép úgy meg vannak győződve, mint maga a bírói kar.

Indokok: Azon tekintetek között, melyek őket az államszolgálatba lépésre vezették, egyik legrábeszélőbb volt a megnyugvás,

a kellő egyetértés, meg kellett látnunk azon zászló elestét, melyet kerületünkben s városunkban eddig mindenkor diadalra emeltünk fel. —

A közszellem ébrentartása pedig egyedül úgy lehetséges, ha pártunk minden tagja megtalálhatja a helyet és módot, hol mindenrendű és rangú elvtársainkkal érintkezve, eszméit, nézeteit közölheti, kicserélheti. Oktathat és okulhat, s e lekvésnek, szereplésének közvetlen bírálatáról tudomást szerezhet, magát megismerhet, mászt megismerhet, bizalmat költethet és tudja kibén biznék. Ily körülmények közt soha sem maradhatna el az a siker, melynek hiányát pártunk küzdelmeiben ma oly fájdalmasan nélkülözzük.

De fájdalmasan nélkülözzük a Népkört társadalmilag is. Boldog fővárosi ember, ki a kenyérkereset fáradalmait kipihenni, testnek s léleknek üdülést szerezni ezer kínálkozó alkalmat használhat fel, — nem is sejtí, mit nélkülöz az, kit kötelessége és viszonyai arra kárhoztatnak, hogy kisvárosban lakják. . .

Nekünk pedig a kisváros minden mizeriájából bőven jut ki.

Társadalmi élet nincs, nem is lehet ott, hol nincs hely, az nem boldogul, mert itt nincs más napi-szórakozás, mint amit az nyújthat.

Pedig van casino is; hanem az uri casino. — Kereskedelmi casino? Ez ismeretlen világ előttünk.

Nincs tehát központ, hova a társasélet összes szála összefogjanak, hol egyesek buzgósa, kezdeményezése tért és sikert találjon, hol az együttlét örömeit élvezze minden rendű és rangú ember, hol a democatia ereje kifejtessék, melynek vágyát oly élénken érezzük, de áldásait nem élvezhetjük. . .

Bizony kár volt elejteni a Népkört! Vajjon feltámad-e valaha?! . . . CENSOR.

miként, ha családjaik részére tőkét nem is gyűjthetnek, de szolgálati idejük növekedésének egyenes arányában nő egyszersmind a nyugdíj által családjaik létfontosságának biztosítéka is. Már az 1869. évi IV. t. cz. 17. § a is kimondotta, hogy a bírák nyugdíjrendezéséről külön törvény fog alkottatni, sőt 1870. évben Lónyay Menyhért, az időben volt pénzügyminiszter által erre vonatkozólag törvényjavaslat is nyújtott be, azonban sajnos, hogy 11 év alatt még tárgyalás alá sem kerülhetett.

Méltánylandók az indokok, melyek az 1875. évi 36-ik törvényzikket létesítették. — De szemben a hivatolt törvényzikk 4. §-ával, és a midőn az ebben kitűzött határidő régen lejártával még sejtelmük sincs arról, vajjon igazság-ügyi politikánkat a végleges szervezés iránt mikor ténylegesítendő, min ő elvek vezérlik: szükségesnek tartották kifejezést adni azon véleményüknek, hogy a végleges szervezés, — vagy legalább az erre vonatkozó eszmemozgalom megindításának tovább elhalasztása az intézmény jövőjének veszélyeztetésével járna.

E veszély elhárítására a bírói függetlenséget biztosító törvény önmagában nem elegendő, hanem ezzel kapcsolatban az előléptetést szabályozó ugynevezett szolgálati pragmatika megállapítása is szükséges.

Enélkül a bírói függetlenség csakis képzelti, s ennek hiányában idővel a bírói kar önként és egészen a kormányhatalom befolyása alá hajtathatók. A bíróságok és ügyészségek továbbá az állam egyik legfontosabb jelentőségű intézményét képezik. Ezek kezeiben vannak letéve a polgárok személyi és anyagi legfőbb érdekei.

A legjobb törvények is hiába hozhatók, ha egyszersmind az azokat alkalmazó közegekre megfelelő figyelem nem fordítatik. Ez pedig nem pusztán ügyviteli szabályok alkotása és ezek mechanikus ellenőrzése, hanem a szolgálati közszellem jó irányban fejlesztése, — mely ismét azon tudat megerősítése által éretik el, hogy a jutalmat egyedül a hivatali ügyködésbe kifejtett tehetség, szorgalom és becsületesség biztosítja.

Ezen indok, helyzetük minden további illusztrálásától és más művelt államok példáira való utalástól eltekintve, önmagában elég is. mérveket nyújt azon igazság felismeréséhez, hogy a bírói függetlenség biztosítása a szolgálati pragmatika életbeléptetését is sürgetően követeli.

A lakbérre vonatkozólag a kérvény föhözza s mellékletekkel illusztrálja, hogy ma már nem bír alappal a feltevés, mintha a lakbér a fővárosban kétszer annyi lenne, mint a vidéken. Különösen nem bír alappal ezen feltevés azon városokra, mint például Kaposvárra nézve, mely házbér-jövedelmi adóval van megróva, s e ezimen több mint 20.000 frtot fizet évenként, melyet köztudomásulag utolsó sorban nem a háztulajdonosok, hanem bérlők viselnek. Következéleg ezen föltevésre 10 év előtt fektetett azon rendelkezés, hogy csak a fővárosban alkalmazott bírák és ügyészek lakbérilletménye állapítottat meg kétszer annyiban, ma már tarthatatlan, és a változott viszonyoknak megfelelőleg a vidéki s különösen a házbérjövdelmi adóval megrótt városokbani lakbérilletmények a budapestiekkel egyenlő magságra emelendők.

Az államvasutaknál vidéken a forgalmi főnöknek 400, az állomás főnök, vagy segédhivatal igazgatónak 300, az iroda tisztnek 200, sőt a szolgai cathegóriába sorozott és 800 frt fizetett kocsimesternek is 180 frt, — e szerint a törvényszéki bírónak ennél csak 20 frttal több lakbérilletménye van, illetve alig több mint egy vasuti szolgazemélynek és épen annyi mint egy vasuti irodatisztnek. Sőt az államvasutak igazgatósága ismerve a kaposvári lakbérviszonyokat, azt is elrendelte már, hogy a kaposvári állomásra beosztott vasuti tisztviselők a Budapesten alkalmazottak részére rendszeresített lakbérilletményben részesítendők. E szerint tehát Kaposvárott a forgalmi főnöknek 600, állomásfőnöknek 500, fűtőház-főnöknek 400, irodatisztnek 300; és a kocsis mesternek 240 frt, lakbérilletménye van. Mindezekhez hivatkozni a katonatiszti kar részére már fölemelt, és a közigazgatási tisztviselők részére legújabbban tervezett lakbérilletményekre. Végül felhozzák, hogy a szervezők több helyütt. s azok közt Kapos-

várott is nem lett gondoskodva arról, hogy a törvényszéki bírák hivatalhelyiségeket nyerjenek. Következéleg ily törvényszékek bírái kénytelenek hivatalhelyiségeiket saját lakásaikon tartani, s önköltségükön fűteni. A midőn tehát pl. Kaposvárott egy burtorozott szobáért fűtéssel együtt legkevesebb 150 frtnyi bér fizettetik: kétségtelen, hogy ily törvényszékek bírái voltaképen csakis 50 ft lakbérilletményben részesülnek; illetve, miután ezen irodahelyiség tartásának terhe mellett legkevesebb 3 szobás lakást kell fogadniok: az is kétségtelen, hogy lakbérilletményeiket fizetéseikből legkevesebb még egyszer annyival kell pótolniok.

Arról van tehát szó: vajjon a bírói, s a jogszolgáltatásra vonatkozólag ezekkel egy tekintet alá eső ügyészi karok szilárdulásnak indult erkölcsi ereje fejlesztessék-e tovább, oda azon pontig, mely a magyar állam jellege és nagy hivatásu, de súlyos küzdelmekkel terhes kulturális missiójának megfelelőhessen; vagy visszaessék habár más kiadásban a közel mult idők nyomoruságába!?

Aláírva: Kaposvárott, 1881. évi decz. 2-án. Kelemen Lajos tszéki elnök, Mitsits Manó, Vörös Vince, Raab József, Istvánfy József, Fodor Géza, Nagy Sándor, Bogay Kálmán, Perger Károly tszéki bírák, Psik Lajos kir. ügyész, Dr. Hódosy Lajos kir. alügyész, Herman Manó kir. jbró, Kaeskovich Boldizsár, Perczel Ákos kir. alj. bírák.

A kérvény fogalmazása — úgy tudjuk — Nagy Sándor törv. bírói tollát dicséri.

Mikor e feliratot ekként megismertettük, csak valódi mély sajnálattal lehet már is konstatalnunk, hogy a jogos s helyes kérvény megbukott, mielőtt még a képviselőházhoz följutott volna. — A képviselőház pénzügyi bizottsága kimondotta, hogy a bíróságok által beadott kérelmek ez időszerint teljesíthetlennek, igaz ugyan, hogy a szóban levő állam. közegek állapota abnormis, de a javításhoz legalább is évenként — mirabile dictu! — 200,000 frt kellene. —

Valóban, figurát csinálnak nálunk a legkomolyabb dologból. Neveltséget szent ügyből. Ne nevezzük magunkat nemzetnek! Ne mondjuk, hogy mi jogállam vagyunk! Mi kukoriczakapáló állam vagyunk, nem jogállam, mert ott a hol ily en visszas, gyalázatos állapotot vallanak be s még azon se tudnak segíteni, jogállamról beszélni nem lehet.

HIREK.

— A küszöbön levő karácsony alkalmából, mikorára lapunk szerkesztét érkezik, kívánunk előfizetőinknek, olvasóinknak és a „Népjog” ismerői közé bármi uton számított összes közönségnek szívből jövő, őszinte, magyáros boldog ünnepeket! E napon, tán soha máskor úgy az évfolyamán, pihen politika, pihen párt, nem zajong az élet s elcsitul a zaklatott indulat. Most lesz a Megváltó születésének évforduló napja. A megváltó születése évforduló napján legyen béke és nyugalom, családi boldogság és áldás a hajlékok fölött a palotáktól kezdve a kunyhókig le, mint eddig, ugy ezentul is mindig. Boldog ünnepeket!

— Főt. Seidl Károly volt szoládi, jelenleg göllei plebános mult vasárnap bucsuzott el Telekiben volt plebániája híveitől. A szép alkalmi beszéd hatása alatt a nép — írják nekünk — zokogásban tört ki, így adván kifejezést a jó pásztor eltávozása feletti fájdalmának. Hívei jó, szilid, igazságos lelkipásztorok, a környékbeli társaság is szeretett jó barától fosztatott meg a plebános eltávozásával.

— A kaposvári gymnasium osztályainak fölemelése-tárgyában Budapesten járt küldöttség utjáról a „Somogy” csak egy amolyan dugott közleményt ad. Pedig ez a dolog nagyon fontos, főcikkekre érdemes. Erdemesebb minden „társadalmi” szöszaporításnál. A dolog jellemzésére szolgál, hogy Trefort miniszter, mint a legszavahihetőbb forrás után állíthatjuk, rendkívül hidegen fogadta a küldötteket. Mikor Somssich Pál Robozra mutatott, hogy az fogja a küldöttek óhaját előadni s a szónok épen illeszkedni kezdett a mondókához, Trefort félbeszakítólóg veté oda: „Hagyja, ugyis tudom, mit akarnak!” — „Egyebíránt — mondá folytatva, — szóljon hát, hogy kárba ne vesszen.” — Annál a pontnál, hol Roboz arra utalt, miként itt Kaposvárott,

van, midőn a férfit nem imádjuk többé, csak bizalmas barátságunkra méltatjuk; azon korban, midőn a férfi ideálja már realitás, a férfiaság napja már késő délutáni sugarakban halványkodik, nincs heve, ereje többé, hogy a nő szerelmének virág kelyhét megnyissa.

Óh! pedig egykor!

Ha maguk látták, ismerték volna! Hogy állt rajta a magyarruha fénykorában a tele zsinóros dolmány, melyet egy költő lángoló keble feszített! Széles inggalléra egy Petőfire emlékeztetett, genialis állása haja pedig tultett e genrében mindenkin, még Titán Laczin is.

A magyar szabadságharcban részt vett lantjával. A csaták zajába költői szózattal küldötte, (maga gyengéd lelkületénél fogva nem akart az erőszak durva munkájában részt venni; hisz az ő életére szükség volt, hogy a hősök tetteit legyen, ki megénekelje és sirjuk felett „imádkozzék“.)

Ismeri ő a szép költeményt „Budavár bevételéről“?

Eltörött a létra toka,
Fogával a fogat fogja“ stb.

t. i. a hős honvéd.

Ó irta. —

Minő gyönyörű kifejezése a kétségbeesett küzdelemnek és vitézségnek!

De hagyjuk ezt, és ismerjük el dicsőségét költői műveinek felsorolása nélkül, ahog maguknak úgy sincs lelkesedésük, érzékük.

Különb is én nem a régít, hanem a maít akarom rajzolni; anyagi világban élünk, s az elmultra nem adnak férfiban még a nők sem semmit, hát a férfiak!

De hogy a maguk logikus költője is ki legyen elégtve, a logikai egymásután kedvéért, hogy a régiből a maiba való átmenet se hiányozzék, leírom ide egy kitünő ismerősünk genialis toasztját:

„A költőnek is voltak nehéz napjai, midőn még üres tárczával pengette a „Lantot“, fonta a „Koszorút“, könnyeivel áztatta a „Babér lombokat.“ A prózai hírlapírás azonban megtöltte tárczáját, megrakta asztalát és ma már a jólét „erkölcsi magaslatáról“ Billikommal kezében Tükört mutatja a tisztelt közönségnek.“

No látja? hogy az én barátom már oda ért, hova a maguk „eszese“ emberei talán soha sem érnek.

Nem bizony!.. Nézzék csak meg. Most már az igaz, nincs rajta költői máz, de van pompás bunda, — joga is van hozzá, mert hisz ő most már nem a hősök énekesét, hanem a rendjeles nagyságos ur egészségét félti; szereti a fényeset, feltűnőt, mert nem akar a szürke világban észrevétlen maradni, azért, ha teheti, piros nyakkendőt visel és bőséges smuckot. Csak genialis állása haja mutatja még a költőt, melyet most előre tűz, nem hogy valami fogyatkozást takarjon, hanem — még ott is feleslegét rejtse el.

Mikor lesz a maguk szerkesztőjének feleslege? Soha!.. Mert nem érti, hogyan kell újságot szerkeszteni. Vegyen példát, itt a recept. Az igazi szerkesztő nem vezérezket ír, — azt hagyja a nagyrautó közönségnek: a szerkesztő rovata a „szerkesztői mondanivalók“. Az én barátom ebben excelál, például:

Szolgabírósg Boglár, Hát kifogyott már a fogas a Balatonból?

Gróf X. Y. Méltóságod, mint halljuk, új fajta foglyokat honosít revierjében. Kérünk szerkesztőségi példányokat.

Z. Z. m. püspök ő exceli. Üdvözöljük exciádót a szép Balaton partján, tusculanumában tiszteletünket fogjuk tenni pár hétre.

V. V. Instellatiódra gratulálunk, beinvitáljuk magunkat ebédre...

Pártfogóinknak Az újv közeledik, előre is köszönjük a meglepetéseket.

És a többi. — Így kell az újságot szerkeszteni.

Aztán az én barátom jó keresztényen, tartja a szentírást: „zörgessetek és adatik nektek“. Ő zörgött szorgalmasan. De szerény is; nem kíván mindjárt egy házat, megelégszik p. egy tehénnel is, sőt egy ebédjeggyel is némelykor.

Aztán meg jó szívé is: szívesen gyűjt a szegényeknek, az igaz, hogy másoktól...

Mit mondjak többet? Itt van, egy mintát állítottam a szemük elé, nem költemény, hanem valóság. Csak aztán el ne árulják, hogy én irtam. — A Dieu! **Bayadera.**

U. i. Igaz, a minap azt irták, hogy én nekem nem tetszett a multkori levelük. Igazán nem is tetszett, majd azt is megírom, hogy miért nem, csakhogy tudom, nem lesz bátorságuk azt kinyomtatni. **B-a.**

U. u. i. Még eszembe jut, hogy valaki, a ki nem tartozik az asztaltársaságukhoz, azt mondta nekem, hogy maguk mind megirták az újságukba, a kiket nagy emberek tartanak. No — feleltem neki — csak meg ne írják most azokat is, a kiket meg maguk tartanak nagy embereknek. — Erre azután várjuk mindketten. **A revoir! B.**

CSIP-OSUP.

Talány.

- 1 12 17 14 Az asszonyok unalmasnak tartják,
De a lányok, hej! nehezen várják.
5 3 12 8 6 Illedelmes, szolid ember
9 5 12 16 Ilyennel tüntetni nem mer.
13 12 11 3 „Nervus rerum“,erre mondják,
Hanem ingyen nem is adják.
4 8 3 18 Szép női név, nálunk ekkép —
13 9 17 7 Kecskeméten pedig ekkép.
8 18 13 2 Ki és mi ez, ha megtudja:
17—15 Dolgát, kérjük, méltányolja.
1—18 És ha eztet kifundálja
S szépen, rögtön hallgat rája —
Jutalmául ígérjük
A Népjogot elküldjük.

A 21. számban közölt talányok megfejtése: Fé-lénk. — Nagy haderő nem fél az ellenségtől. — A juhokra vonatkozó: Egyiknek 5, másoknak 4.

Helyesen megfajtották: Jankovich Irén, Kiss Gyula, H. Lipótné, Tóth Imre, Gruber Janka, Babócs Jenő, Szakács Juliska, Somogyi Erna, Beck Pauls, Szabó Sándorné és Barla Mariska.

A 23. ik számban közölt sakk-talány:

Hűség.

Lányka, miért az e ázottárcz, e harmatozó szem?
Miért e fájdalom? E szív dobogása kiért? —
Sirban atyám, érette könnyem, a fájdalom érte.
De szívem és e szív hü dobogása tiéd.

Vörösmartintól.

Helyesen megfajtották: Preizner Károlyné, Szakács Juliska, Májor Anna, Bohár Emmi, Tóth Imre, Márkovics Jenő, Burg Laura, Fónay Mari, Gruber Janka, Agg Károly, Gaál Katica, Vajda A., Simon Mari, Sárközy Irén, Nagy Emmi, Poór Lenke, Sándor Lajos, Varjas Károly, Rajkovics Etelka, Hójjas Samu, Maár Ilka, Somogyi Erna, Czékus Ilka.

Elsőnek kihuzatván Burg Laura neve (Kaposvár.) a kivánt három hangjegy: Szép asszony kocsi, Rococo-ballett és Klatsch-polka — elküldetik.

Szerk. üzenet.

b. t. Nem lehet.
Tan. Kér volná tőle tartani.
y. h. Azt az urat nem bántjuk. Nem azért, mert pártunkbeli, hanem azért, mert igen derék ember.
Dixi N. 2. Nagyon is borsos. Kissé csiszoljuk.
P-r. Excellent. Hanem a másodiknak más formát választhatott volna. Üdvözlöt.
B. G. Kn. Felhasználtuk. A még nálunk levő kettőre is rá fog kerülni a sor.
G. J. Szólád. Majd kérdést teszünk a kiadóhivatalnál.
N. ügyv. Lehet: ha. Egyelőre bizonytalan.
Opp. Bécs. Nix deutsch.
D. d. k. Eprjs. Annak idején elvárjuk a mintát, szívesen szólnunk róla többet.
Echó. Srd. Névtelen közleményeket számba nem veszünk.

Szarvasi újság. B. lapjuktól folyton két példányt kapunk Szolgájon figyelmeztetéssel.

Inocedy Bpst. Légy szives valamit írni lapunknak.
H. K. Elvünk ellen van. Tiszteletpéldányokat csak lapoknak küldünk.

s. kr. A kérdett ügyvédet ajánlhatjuk. Nem pártja határoz.

y. hly. Merő komikum. A fenyegetéstől meg nem ijedünk. Hogy pedig az övénel jobb lapot csinálunk, azt ma már ő is beátja. Végre is ez a fő.

G. D. bt. Megjött. Köszönet. — Az új év alkalmából ajánlunk a „Népjog“-ot b. figyelmébe. Ismerői között! — tr. Majd megismerkedünk s látni fogja őn, hogy a balpárti ember se mindnyája rág bagót.

Censor. Dehogy. Ép ellenkezőleg.

J. J. Az adoma nem úgy, hanem így: „Furesák ezek az angolok. Azt írják, hogy Boz s úgy olvassák. Dickens.“

G. l. Bayadera beköszöntött, e szám mutatja. Hogy ki az? Egyelőre maradjon „édes titok.“

H. Bp. Új évkor.

M. L. Ezt pedig újév után.

Minden munkatársainkat kérjük, méltóztassanak a lap részére szánt közleményeket a papírnak csak egyik oldalára írni. A porzót pedig lehetőleg otthon tartani, hiszen kár azért a jó somogyi termőföldért.

y. r. Csak röviden kérjük, de híven. Mindig a jellemző részleteket.

Eröss. Az a rovat egyelőre be van telve. Belmunkatársaink látják el.

br. A. Némely tárgynál többet használ a bors, mint a dorong. Kérjük figyelembe tartani.

Pécsi munkásgyület A kiadó-hivatalnak adtuk át. De hogy német a pecsétjük, nagy hiba.

Felelős szerkesztő:

Krátky János.

NYILT-TÉR.

BRUCKER IGNÁCZ

ruhatisztító Kaposvárott, Zárda-utca 7. szám.

Elfogad csekélyebb javítással is **tökéletes tisztításra** mindennemű **férfi- és női öltönyöket** s ilyeneket **egy o. é. frtért** kezesség mellett, minden alkalomra használható, egészen tisztességes állapotba helyezi.

Bérleti-hirdetmény.

A 44-ik számú főherczeg Albrecht tartalék-ezred **kantinjában** az étel-áruházi és italmérési jog, lakással, pinczével, utcai szatócs-üzlet helyiséggel és egyéb épületi kellékekkel együtt **1882. ápril 24-étől** kezdve a következő **3, illetőleg 5 évre kiadó.**

Bővebb felvilágosítást **Donner** ur ad. Donner utca, 11. szám alatt.

FEHÉR SÁNDOR

asztalosmester

a nagyérdemű közönségnek tudomására hozza, miszerint

Kaposvárott, Széchenyi-tér 6. szám alatt egy

KOPORSÓ-RAKTÁRT

állított fel, hol mindenféle festett, lagirozott és behuzott koporsókat, minden nagyságban, szépen feldiszitve készen tart, és ez által nem szükséges külön ravatalt (hidegágyat) készíteni, hanem a holt azonnal a koporsóba helyezhető.

Egy koporsó szépen feldiszitve és hozzá kereszt 2 frttól fellebb.

A legszebben behuzott koporsó, pompásan feldiszitve, aranybetű felirással, aranyozott lábakkal és hozzá erős tölgyfa kereszt felirással csak 20 frt.

Hogy a koporsókat ily olcsón vagyok képes kiállítani, a nagy menyynységbeni készítés és a koporsó diszkészítő gyarakali összeköttetésem idézi elő.

A nam készült koporsók gyantával vannak beöntve, és így a test ernyedsége által kifolyó nedv át nem szívároghat.

Mindenféle asztalos munkákat, csinosan és tartósan kiállítva a legjutányosabban elvállalok.

Tisztelettel

Fehér Sándor,

asztalosmester

Legváltozatosabb és legolvasottabb hetilap

Somogymegyében és környékszerte

N É P J O G

mely megjelenik minden pénteken, úgy hogy szombaton délután vagy vasárnap reggel már a vidéken is mindenütt olvasható legyen. Újévtől kezdve a „Népjog“ elérí pályafentartása második évfolyamát. Mindent elköveltünk, hogy a lap továbbra is Somogymegye és a környék legjobb, legváltozatosabb lapja maradjon. E czélból a „Népjog“ ezentul is közölni fog legelső íróktól

politikai, társadalmi és gazdasági czikkeket, tárczákat; megyei községi s országos

és külföldi tudósításokat, apróságokat, pontos, hű és megbízható híreket, nyilvános fölszólalásokat, eszmecseréket s ad rendes és használható utmutatásokat a törvénykezés köréből. Jövőre a lap a tanügyi és egyházi kérdésekre is tüzetesebben ki fog terjeszkedni, míg a Szórakozás rovatban ezentul is csinos verseket, rajzokat, adomákat, sakk- és betűtalányokat fog adni értékes jutalmak kitűzésével az ifju, gondtalanabb családtagok részére.

A „Népjog“ munkatársai maradnak az eddigiek, kik ujakkal egyre szaporodnak. A „Népjog“ iránya független, modora disztíngvált, tréfa és pajzanság hasábjairól kizárva nincs, de illő elakban előadva. Nagy figyelmet fordítunk a társas mozgalmakra s már eddigi számaink tanusítják, hogy ezeket külön tudjuk és akarjuk választani a politikai állásponttól.

Büszkeségünkre szolgál, hogy a „Népjog“-ot a somogymegyei és környékbeli összes intelligencia fölkarolta, mint erről előfizetőink névsora tanuskodik.

Már a lap legközelebbi számai is több érdekes közleményt fognak tartalmazni.

A lap előfizetési ára nem változik: negyedévre 1 frt 50 kr., félévre 3 frt., egészévre 6 frt. Mutatvány-számot kívánatra szívesen és ingyen küldünk. Kérjük a n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket minél előbb beküldeni szíveskedjék, hogy a „Népjog“ már a jövő számtól kezdve pontosan küldhető legyen.

„N É P J O G.“

Szerkesztősége.

Kiadó-hivatala.

Foncière, Pesti biztosító-intézet.

Részvénytőke: tíz millió forint aranyban.

Budapest, 1881. november hóban.

Van szerencsénk ezennel tudomására juttatni, miszerint Kaposvárott, kötvénykiállítási joggal felruházott Somogy-Tolna- és Baranyamegyékre szóló

főügynökséget

szerveztünk, melynek vezetésével t. **Königsberger és Neumann** urakat biztuk meg, a kik a tőlünk nyert meghatalmazás értelmében az előforduló biztosítási ügyleteket elintézendik.

Kiváló tisztelettel

a Foncière, Pesti biztosító intézet

budapesti vezérügynöksége

Schön s. k., Fuchs s. k.,

A fenti hirdetményre hivatkozva, tisztelettel tudatjuk, miszerint

a Foncière, Pesti biztosító-intézet

kaposvári főügynökségét

mely Somogy-, Tolna-, Baranyamegyékre kihat, átvettük,

Intézetünk elfogad:

a) Tűzkár elleni biztosításokat ingó és ingatlan javakra; különösen kiemelve, hogy az intézet által a nagybirtokosok és nagybérlő urak részére, a teljes fundus instructusra, szalma, eleség és széna készletre általán kötvényeket is állit ki, igen mérsékelt díjak mellett.

b) jégkárak elleni biztosításokat mindennemű terményekre;

c) élet — valamint

d) szállitmány biztosítások.

Tekintve, hogy a biztosítási kötvények általunk közvetlen állittatnak ki, ezáltal

a t. biztosító közönségnek azon jelentékeny előny nyujtatik, hogy a biztosítás a bejelentés után azonnal életbe lép; ezen előny annál is inkább figyelembe veendő, minthogy általán ismert dolog, mely káros következményü lehet a biztosítás foganatosításának csak egy nappal való elhalasztása is.

Megjegyezzük még, hogy azon kellemes helyzetben vagyunk miszerint igen kedvező feltételekben részesithetjük a t. biztosító közönséget, a miért reméljük, hogy becses megbízásaival minél nagyobb mérvben szerencséltetni fog bennünket.

Kiváló tisztelettel

A FONCIÈRE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET

kaposvári főügynöksége

Königsberger es Neumann.